

From: Jan Arthur Sørensen
Sent: mandag 1. juli 2019 16.21
To: 'Bjorni'; 'Kai'
Cc: fmteiki@fylkesmannen.no; roar.lund@miljodir.no; Carsten Stig Jensen; Ingrid Haug; 'Pettersen Vegard'
Subject: SV: Vi ber om at planlagt vannføringsreduksjon i Tokkeåi søndag 30.06.2019 utsettes grunnet særdeles uheldig tidspunkt

Hei,

Vi viser til telefonsamtale og e-post 26. juni 2019 undertegnet Bjørn Olav Haukelidsæter og Kai Brattestå hvor det bes om at NVE utsetter Statkrafts planlagte forsøk knyttet til vannstandsendringer ved nedkjøring av Lio kraftverk som skal gjennomføres mandag 1. juli. Dette begrunnes med at storørrestammen i Bandak/Tokkeåi er sterkt truet og at tilstanden har forverret seg de siste årene, bl.a. som følge av slike hendelser som nå planlegges. Videre opplyses det om at det er gytetid for bekkeniøye som er viktig mat for storørret. En vannstandendring med eksponering av grunne områder vil være særdeles uheldig. Det er også den beste tiden for fiske i Tokkeåi. Fisket blir sterkt negativt påvirket ved slike hendelser. Til slutt etterlyses det en forklaring på hvorfor tidligere undersøkelser og dokumentasjon som ble utført 14. mars i år ønskes utført på nytt.

NVE svarte på henvendelsen i e-post 28. juni (utdrag av svaret):

«NVE har vurdert de ulike sidene ved saken og kommet frem til at undersøkelsene bør gå som planlagt. Vi har informert Statkraft om dette. Formålet med undersøkelsene er å fremskaffe et godt faglig grunnlag i den pågående vilkårsrevisjonen for å vurdere om dagens selvålagte nedkjøringsprosedyre bør endres av hensyn til storørret og næringsdyr. Mandag vil vi gi et mer utfyllende svar på e-posten fra dere.»

Bakgrunn:

NVE er inne i siste fase av behandlingen av vilkårsrevisjonen for Tokke-Vinje reguleringen. For å sikre et best mulig faglig grunnlag for våre vurderinger og avveininger, har vi bedt Statkraft om div. tilleggsinformasjon, jf. e-post datert 14. mai 2019. Kravet om tilleggsinformasjon omfatter bl.a. virkninger av stoppforløp (nedkjøringshastighet) i Lio kraftverk:

«(...) Vurdere muligheten for en mer skånsom nedkjøring av kraftverket enn med dagens selvålagte restriksjon, for ytterligere å redusere risikoen for stranding av fisk. Konsekvenser av eventuelle endringer i stoppforløp for kraftverksdrift, produksjon, økonomi mv.»

NVE ba i e-posten om at gjennomføringen skulle skje i nær dialog med oss. Statkraft har på forhånd informert om planlagt forsøk med kontrollert nedkjøring av Lio kraftverk mandag 1. juli som vil redusere vannføringen ned mot 6 m³/s målt ved Elvarheim målestasjon. I det gjeldende manøvreringsreglement er ikke satt krav til nedkjøringshastighet i Lio kraftverk eller minstevannføringer i Tokkeåi nedstrøms utløpet av kraftverket. Statkraft har imidlertid innført selvålagte restriksjoner på nedkjøring av kraftverket og til minstevannføringer. For perioden 15.6-14.9 er det selvålagte vannføringskravet 6 m³/s, og kraftverket skal ha et trinnvis stoppforløp over 2,5 timer. Vannføringskravet er satt for å sikre et minimum vanddekket areal for ungfisk om sommeren (NINA-rapport 1015/2015). Statkraft har opplyst om at en i forsøkene vil foreta en saktere nedkjøring av kraftverket sammenlignet med den selvålagte restriksjonen. Det er satt ut loggere på

3 stasjoner for å måle vannhastigheter og vannstandsendringer. Videre er det planlagt overflyvning med drone for fotodokumentasjon. De faglige undersøkelsene vil bli gjennomført av et uavhengig forskningsmiljø (NORCE, tidl. Uni Research Miljø, LFI).

NVEs vurdering:

NVE har vurdert muligheten for å utsette de planlagte forsøkene til høsten i inneværende år. En utsettelse til høsten vil imidlertid kunne komme i konflikt gyteperioden for storørret. En utsettelse av forsøkene til vinteren 2020 vil kunne gi praktiske utfordringer med bl.a. snø og is, og vil medføre at innstillingen i saken drar lenger ut i tid.

Forsøkene med nedkjøring av Lio kraftverk for å måle vannhastigheter og vannstandsendringer vil ikke medføre brudd på gjeldende manøvreringsreglement. Forsøkene vil heller ikke medføre at det selvpålagte kravet til nedkjøringshastighet og vannføring vil måtte brytes. Som nevnt ovenfor vil forsøkene innebære en mer skånsom nedkjøring av kraftverket enn i den selvpålagte restriksjonen. Forsøkene vil foregå over et begrenset tidsrom på ca. 1 døgn. Ved en vannføring på 6 m³/s vil det fremdeles vil være igjen et vanddekket areal på ca. 90 % i den perioden forsøkene varer.

Vi ser at vannføringsendringer kan gi visse ulemper for fritidsfisket i den korte perioden forsøkene pågår, men mener hensynet til de som driver fiske må være underordnet formålet med undersøkelsene. Formålet er å få et godt faglig grunnlag for å vurdere mulige tiltak, herunder formelle restriksjoner på kraftverksdrift og krav om minstevannføring av hensyn til storørreten (som også utgjør ressursgrunnlaget for fisket). Vi vil også bemerke at fisket foregår på en bestand som er vurdert som kritisk truet.

Når det gjelder undersøkelsen som Statkraft gjennomførte på eget initiativ i mars, så ble denne planlagt og utført av regulanten selv uten bruk av uavhengig faglig ekspertise. NVE var ikke informert om opplegget for undersøkelsen. Statkraft opplyser at det ikke ble brukt loggere for å måle vannstander. Undersøkelsen fra mars har derfor ikke samme faglige/vitenskapelige tyngde og troverdighet som de forsøkene som gjennomføres nå.

NVE er klar over at de planlagte forsøkene kan medføre stranding av fisk og næringsdyr i den korte perioden forsøkene foregår. Vi mener likevel at forsøkene kan forsvares ut fra behovet for god faglig dokumentasjon for å kunne vurdere aktuelle tiltak av hensyn til storørretbestanden på lang sikt. Samtidig vil en i vilkårsrevisjonen måtte veie aktuelle tiltak for storørreten opp mot konsekvenser for kraftproduksjon og kostnader, på samme måte som ved tiltak for andre viktige miljøverdier og interesser.

Status for forsøkene:

NORCE har informert NVE om at forsøkene hittil har gått som planlagt og er i ferd med å avsluttes. Nedkjøringen av Lio kraftverk har hatt et tidsforløp på 5 timer, og vannføringen nedstrøms har vært redusert ned mot 7 m³/s målt ved Elvarheim.

Hilsen

Jan Sørensen

Sjefingeniør, Seksjon for Vassdragskonsesjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Telefon: 09575 eller direkte: 22959211

E-post: nve@nve.no eller direkte: jaso@nve.no

Web: www.nve.no

Fra: Bjorni [mailto:bohaukel@gmail.com]

Sendt: onsdag 26. juni 2019 23:22

Til: Jan Arthur Sørensen <jaso@nve.no>

Kopi: fmteiki@fylkesmannen.no; roar.lund@miljodir.no

Emne: Vi ber om at planlagt vannføringsreduksjon i Tokkeåi søndag 30.06.2019 utsettes grunnet særdeles uheldig tidspunkt

Hei

Vi har blitt informert av Per Are Hellebust i Statkraft at de vil redusere vannføringen i Tokkeåi mot 6m³/s målt ved Elvarheim søndag kveld slik at Statkraft får dokumentert Tokkeåi på mandag. Han henviser til at det er NVE som ønsker dokumentasjon på forskjellig vannføringer i forbindelse med vilkårsrevisjon.

Vi minner om at storaurestamma i Bandak og Tokkeåi er kritisk truet og tilstanden har forverret seg de siste årene. Det er menneskeskapte hendelser som dette som er sterkt medvirkende til situasjonen vi opplever i dag.

Det er meldt varmt vær og vind søndag kveld og noe kjøligere mandag. Det er svært uheldig at vannføring reduseres betydelig i slike perioder. Vannføringen i Tokkeåi har vært stabil på rundt 20 m³/s de siste ukene. Det er gytetid for bekkeniøye og en reduksjon i vannføring på denne tiden med eksponering av grunne områder er særdeles uheldig. Bekkeniøye er viktig mat for storørret og bestanden har som storørretbestanden også gått sterkt tilbake.

Til tross for strenge fiskerestriksjoner er Tokkeåi en populær fiske elv. Vi er inne i den beste tiden av sesongen og det er mange fiskere som har kjøpt fiskekort i tidsrommet vannføringen ønskes redusert. Av erfaring vet vi at fisket blir sterkt negativt påvirket ved slike hendelser.

Sei nest den 14. mars senket Statkraft vannføringen i Tokkeåi fra 15 til 6 m³/s for ved droneflygning å dokumentere vanndekt areal ved denne vannføringen.

Se omtale her: <http://bandakkanalen.no/2019/03/droneflyving-over-tokkeai-pa-6m3s/#more-2243>

Selv om nedrampingen skulle foregå svært skånsomt dokumenterte vi strandet fisk ved øvelsen (se vedlagt bilde).

Forut for dette, den 10. januar, skjedde det et utfall ved en planlagt brannøvelse i Lio hvor vannføringen i elva ble redusert 14,8 til 4 m³/s.

Vi ber om at reduksjon av vannføring i Tokkeåi utsettes. Nytt tidspunkt må planlegges og varsles i god tid.

Vi ber også om forklaring på hvorfor tidligere dokumentasjon planlagt og utført 14. mars ønskes

utført på nytt.

Strandet ungfisk observert ved vannføringsreduksjon 14. mars 2019.

Mvh
Bjørn Olav Haukelidsæter
Kai Brattestå